

REPA, restoratiivinen lähisuhdedialogi-työpaja 20.5.25

Työpajassa oli n. 20 osanottajaa

Orpon hallitus vei läpi hallitusohjelmaan kirjatun lähisuhdeväkivallan sovittelun lakkauttamisen vuoden 2025 alussa. Tämä sovittelulain muutos jätti kertaheitolla lähisuhteessaan väkivaltaa kokevat ilman lakisääteistä mahdollisuutta käsitellä omaa tilannettaan ohjatun turvallisen sovitteludialogin avulla. Tarve sellaisen palvelun perustamiseen mikä antaa vaikeassa tilanteessa oleville tilaisuuden olla osallisia oman asiansa käsittelyssä ja puhua väkivallasta lähisuhteessa nousee tästä uudesta asiointilasta. Mm. tasa-arvon nimissä on käytännössä puututtu itsemääräämisoikeuteen, joka koskee valtaosin naisia, koska he ovat yliedustettuja väkivallan uhreina.

REPA-palvelu ponnistaa siitä valtavasta osaamisesta, joka nyt jää lakisääteisen sovittelukiellon myötä hyödyntämättä. Palvelukonseptia ovat olleet luomassa Jens ja tiivis joukko lähisuhdeväkivallan sovittelun kokemusasiantuntijoita. Tärkein REPA:n restoratiivisen lähisuhdedialogin ja lakkautetun lsv-sovittelun ero on REPA:an olennaisesti kuuluva pitkänkin ajanjakson väkivallattomuuden seuranta ja prosessin joustavuus ajallisesti sekä tapaamiskertojen suhteen. Aloitteita toivotaan edelleen tulevan poliisilta ja miksei myös syyttäjiltä. Muita lähettäviä tai asiakkaita tiedottavia tahoja voivat olla mm. sovittelutoimistot ja hyvinvointialueiden aikuissosiaalityö. Työpajassa puheenvuoron pitänyt toivoi REPA-tietoisuuden leviävän Perheneuvoloihin, missä kohdataan lapsiperheiden ongelmia ja vanhempien epätervettä vuorovaikutusta.

Vaikka REPA:n kärkenä ei ole sopimuskeskeisyys, työpajassa painotettiin sitä, että ihmiset saavat tehdä sopimuksia ja näyttää niitä myös syyttäjälle. Tällaisilla sopimuksilla voi olla merkitystä syyteharkinnassa. REPA:ssa halutaan kuitenkin ensisijaisesti tavoitella muutosta ihmisten suhteissa, tuoda väkivallan eri muotoja näkyviksi ja keskusteluun sekä pyrkiä väkivallattomuuteen. Väkivallattomuuden tavoite voi olla erinomainen ja uusi tutkimuksen aihe. Tutkimuskysymyksenä voi olla se, miten restoratiivisen oikeuden periaatteet ja menetelmät voivat rakentaa rauhaa ruohonjuuritasolla.

Toivomuksena on, että REPA voisi olla asianosaisille maksuton palvelu. Maksullisuus toisi mukanaan paitsi eettisiä kysymyksiä (esim. maksamisen velvoittamana sopimuksen teko tilanteessa missä REPA:n asiantuntijat näkisivät painostamista) että sulkisi mahdollisesti avun piiristä pois ihmisiä. Toisaalta tämänhetkisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa missä leikkauksia tehdään paljon kolmannen sektorin toimijoiden piirissä, voi olla haasteellista löytää rahoitusta REPA:lle. Yksi vaihtoehto on, että toiminta käynnistetään ja repalaiset tekevät itsenäniin tarpeellisiksi ja uskottaviksi, että rahoitusta on vain saatava jostain.

Työpajan osallistujilta heitettiin seuraava haaste REPA:n kehittäjille: kirjatkaa toiminnalle eettiset periaatteet. Jens kertoi, että nämä ovat olennainen osa julkisuuteen tulevaa tiedotusmateriaalia. Käynnissä on REPA:n kotisivujen laadinta sekä jonkinlainen kompakti

esite. Näitä toivoivat myös syyttäjät ja poliisi, kun Jens ja Petra konsultoivat heitä joitakin kuukausia sitten. Lähitulevaisuudessa REPA:lle haetaan myös poliittista kannatusta, kun Jens ja Petra vierailevat eduskunnassa. Palvelukuvauksen saa pyydettäessä.